

SĂ ÎNȚELEM
POLITICILE
UNIUNII
EUROPENE

Combaterea
sărăciei într-o
lume în
schimbare

Comisia
Europeană

Dezvoltare și cooperare

„Se știe deja că avem resursele tehnologice, financiare și materiale pentru a elimina sărăcia extremă de pe întreaga planetă, până în 2030. Nu avem nicio scuză pentru a nu face acest lucru.”

Andris Piebalgs, comisarul european pentru dezvoltare

SĂ ÎNȚELEM POLITICILE UNIUNII EUROPENE

Broșura face parte din seria „Să înțelegem politicile Uniunii Europene”. Aceasta explică modul în care acționează UE în diverse domenii de competență, din ce motive și cu ce rezultate.

Pentru a citi și a descărca broșurile disponibile, accesați:
http://europa.eu/pol/index_ro.htm

Cum funcționează UE
Europa 2020: Strategia de creștere a Europei
Părinții fondatori ai UE

Afaceri externe și securitate
Afaceri maritime și pescuit
Agenda digitală
Agricultură
Ajutor umanitar
Buget
Cercetare și inovare
Comerț
Concurență
Consumatori
Cultură și audiovizual

Dezvoltare și cooperare ✖
Educație, formare, tineret și sport

Energie
Extindere
Fiscalitate
Întreprinderi
Justiție, cetățenie, drepturi fundamentale
Lupta împotriva fraudei
Mediu
Migrație și azil
Ocuparea forței de muncă și afaceri sociale
Piața internă
Politică regională
Politici climatice
Sănătate publică
Securitatea la frontiere
Siguranță alimentară
Transport
Uniunea economică și monetară (UEM) și moneda euro
Vamă

CUPRINS

De ce avem nevoie de o politică europeană de dezvoltare și cooperare
Întregul este mai mare decât suma componentelor 3

Abordarea UE
O abordare personalizată 6

Acțiunile UE
De la vorbe la fapte 9

Perspective
Transformarea ambițiilor
în realitate 15

Informații suplimentare 16

Să înțelegem politicile Uniunii Europene: Dezvoltare și cooperare

Comisia Europeană
Direcția Generală Comunicare
Publicații
1049 Bruxelles
BELGIA

Manuscris finalizat în februarie 2014

Coperta și fotografia de la pagina 2:
© iStockphoto.com/lucadp

16 p. — 21 × 29,7 cm
ISBN 978-92-79-24220-5
doi:10.2775/57557

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene,
2014

© Uniunea Europeană, 2014
Reproducerea este autorizată. Pentru orice utilizare sau reproducere a fiecărei fotografii în parte, trebuie să se solicite direct permisiunea deținătorilor drepturilor de autor.

De ce avem nevoie de o politică europeană de dezvoltare și cooperare

Întregul este mai mare decât suma componentelor

În 2012, instituțiile europene și cele 28 de state membre ale UE au furnizat asistență oficială pentru dezvoltare în valoare de 55,2 miliarde de euro. Această cifră, reprezentând mai mult de jumătate din ajutorul oficial la nivel mondial, confirmă faptul că UE rămâne cel mai mare donator de ajutor pentru dezvoltare din lume.

În același an, Comisia Europeană a acordat peste 13,5 miliarde de euro ca ajutor extern. Angajamentul ferm al UE de a ajuta țările în curs de dezvoltare să reducă din handicap reprezintă atât o expresie a solidarității, cât și un mijloc de a construi o lume mai sigură și mai prosperă. Unde-s 28 puterea crește, am putea parafraza. Conjugarea eforturilor a dat rezultate clare. Acțiunile UE au un impact mai mare decât cele pe care le-ar putea derula statele membre în mod individual.

Prezentă în 140 de țări, UE se bucură de un nivel unic de credibilitate și neutralitate și dispune de o vastă experiență cu privire la drepturile omului, observarea alegerilor, guvernanța și soluționarea crizelor. Faptul că programele UE durează mai mulți ani le conferă un caracter de previzibilitate și siguranță pe termen lung. Cele două trăsături sunt esențiale pentru a obține o dezvoltare durabilă.

UE coordonează acțiunile diferiților donatori. Datorită naturii sale supranaționale, ea poate stabili obiective comune ambițioase și poate identifica soluții complexe la provocările globale în materie de dezvoltare. În climatul economic actual, avem nevoie mai mult ca oricând să evităm duplicarea eforturilor. În fine, UE dispune de masa critică necesară pentru a răspunde provocărilor globale.

Activitățile UE în domeniul dezvoltării sunt coordonate cu eforturile sale în alte domenii, cum ar fi ajutorul umanitar, mediul, securitatea și politica comercială.

Solidaritatea, la baza construcției europene

Cooperarea pentru dezvoltare a fost parte a procesului de integrare europeană de la bun început. Tratatul de la Roma (1957) a prevăzut crearea Fondului european de dezvoltare pentru a acorda asistență coloniilor și teritoriilor de peste mări. La începutul procesului de decolonizare, în anii '60, statele membre au convenit să suporte împreună o parte a costurilor de sprijinire a fostelor colonii. Această politică a fost treptat extinsă pentru a include din ce în ce mai multe țări în curs de dezvoltare din Asia, America Latină și vecinătatea europeană.

Anul 2000 a fost marcat de semnarea unui acord de anvergură între UE și țări din Africa, Zona Caraibilor și Pacific (ACP), Acordul de la Cotonou. Acest acord comercial și de asistență pune bazele celui mai vast parteneriat dintre UE și țările ACP și a fost încheiat pentru o perioadă de 20 de ani. Scopul său este de a sprijini colaborarea în vederea eradicării sărăciei și de a ajuta țările ACP să se integreze în economia mondială.

Cu ajutorul unor instrumente financiare suplimentare, cum ar fi Instrumentul de cooperare pentru dezvoltare și Instrumentul european de vecinătate, UE își poate continua activitatea și în alte părți ale lumii.

În plus, în 2000, UE s-a angajat să sprijine obiectivele de dezvoltare ale mileniului (ODM), care au fost stabilite de Organizația Națiunilor Unite și vizează reducerea sărăciei extreme până în 2015.

Tratatul de la Lisabona a consolidat și mai mult temeiul juridic pentru cooperarea pentru dezvoltare a UE. Acesta prevede în mod clar că reducerea și eradicarea sărăciei sunt obiectivele principale ale politicii Uniunii în domeniul cooperării pentru dezvoltare. Uniunea ține seama de aceste obiective în momentul punerii în aplicare a politicilor care pot afecta țările în curs de dezvoltare. Acest lucru implică, de asemenea, faptul că politica de dezvoltare este o politică de sine stătătoare.

O contribuție esențială la obiectivele de dezvoltare ale mileniului

În cadrul summitului ONU din 2000, UE s-a alăturat liderilor mondiali în angajamentul de a eradică sărăcia până în 2015. Au fost identificate opt obiective de dezvoltare ale mileniului:

- eradicarea sărăciei extreme și a foametei;
- asigurarea accesului tuturor la învățământul primar;
- promovarea egalității de gen;
- reducerea mortalității infantile;
- îmbunătățirea sănătății materne;
- combaterea HIV/SIDA, a malariei și a altor boli;
- asigurarea durabilității mediului;
- dezvoltarea unui parteneriat global.

Eforturi constante pentru o mai mare eficiență

Obiectivele de dezvoltare ale mileniului constituie piatra de temelie a activităților UE de cooperare pentru dezvoltare, reprezentând obiectivele sale prioritare. Mobilizarea finanțării necesare face parte din provocarea pe care o constituie realizarea acestor obiective. În acest sens, a fost organizată o Conferință internațională a Organizației Națiunilor Unite privind finanțarea pentru dezvoltare la Monterrey (Mexic), în 2002. Acolo s-a semnat Consensul de la Monterrey, în cadrul căruia șefii de stat sau de guvern s-au angajat să mobilizeze toate sursele de finanțare pentru dezvoltare (interne și internaționale, publice și private), inclusiv prin intensificarea substanțială a asistenței pentru dezvoltare.

De atunci, UE a efectuat o serie de examinări anuale ale contribuției sale colective în beneficiul țărilor în curs de dezvoltare.

Copii pe drumul dintre Keren și Barentu, în Eritreea. UE a ajutat Eritreea să își revină după războiul de frontieră cu Etiopia din 1998.

„O agendă a schimbării”: reacția UE la noile provocări

Pentru a duce la îndeplinire obiectivele de dezvoltare, politicile UE trebuie să țină pasul cu un mediu global în schimbare rapidă. Noi provocări și oportunități – de la penuria de resurse naturale până la creșterea economiilor emergente și consecințele crizei economice – necesită o adaptare permanentă a politicii de cooperare pentru dezvoltare.

Comunicarea „O agendă a schimbării”, adoptată în 2011, este o strategie care vizează reducerea sărăciei prin introducerea unor modificări importante ale modului în care este oferită asistența UE. Printre acestea se numără:

- Diferențierea: sprijinul este acordat pe de o parte țărilor în care acesta poate avea cel mai mare impact și pe de altă parte țărilor care au cel mai mult nevoie de ajutor. Alegerea celui mai eficient tip de sprijin se face în funcție de situația din fiecare țară.
- Concentrarea activităților UE pe cel mult trei sectoare pentru fiecare țară.
- Îmbunătățirea coordonării UE, pentru un impact mai mare și rezultate mai bune.

- Punerea accentului pe drepturile omului, democrație și buna guvernare, pe baza învățămintelor desprinse în urma recentelor schimbări din Africa de Nord și Orientul Mijlociu.
- Mai mult sprijin pentru creșterea durabilă și favorabilă incluziunii, prin implicarea mai activă în sectoare strategice, cum ar fi agricultura și energia, și promovarea dezvoltării sectorului privat.
- Maximizarea coerenței politicilor, astfel încât chestiunile legate de dezvoltare să fie luate în calcul în toate celelalte domenii de acțiune ale UE. Acest lucru îi va permite Uniunii să abordeze legătura dintre dezvoltare și comerț, de exemplu.

Speranțe mari, mize pe măsură

Deși procentul persoanelor care trăiesc în sărăcie extremă în țările în curs de dezvoltare a scăzut de la 46 la 27 % în perioada 1990-2005, la nivel mondial, aproximativ 1,2 miliarde de oameni trăiesc încă sub pragul sărăciei (cu numai 1,25 dolari pe zi). Aceste cifre scot în evidență atât progresele încurajatoare înregistrate, cât și amploarea problemelor care își așteaptă rezolvarea.

După mai mult de un deceniu de la adoptarea ODM, multe țări au scăpat de sărăcie și conflicte. Unele dintre acestea au devenit economii dinamice și donatori internaționali responsabili. Din păcate însă, altele au involuat, atingând niveluri și mai îngrijorătoare de sărăcie, conflict și nesiguranță. Mai mult, unele dintre ele încă nu le permit propriilor cetățeni să beneficieze de drepturile fundamentale ale omului.

Sărăcia nu este așadar singurul aspect problematic. Revoltele recente, în special cele din zona mediteraneeană, au evidențiat faptul că dezvoltarea trebuie să meargă mână în mână cu apărarea drepturilor și libertăților omului. UE integrează aceste elemente în politica sa de dezvoltare.

UE acordă o atenție deosebită țărilor celor mai vulnerabile. Aproape jumătate din asistența pentru dezvoltare pe care o acordă este destinată statelor fragile. În țările predispuse la criză, în care trăiesc populațiile cele mai vulnerabile din lume, ajutoarele vor fi orientate într-o măsură tot mai mare către restaurarea păcii și reconstrucția statală, pentru a îmbunătăți calitatea și impactul acțiunilor desfășurate de autoritățile publice. În situații postcriză, după conflicte sau catastrofe naturale, toți donatorii vor fi încurajați să asigure o tranziție lină de la ajutorul umanitar la ajutorul pentru dezvoltare durabilă și să își

coordoneze mai bine acțiunile, pentru a crea condiții de stabilitate. UE este un partener esențial în acest „new deal” pentru statele fragile.

Acțiune integrată pentru a combate sărăcia

Politica de dezvoltare este legată de chestiuni globale majore care fac obiectul colaborării dintre UE și partenerii săi. Cooperarea pentru dezvoltare aduce un plus de valoare acțiunilor întreprinse de UE la nivel global, în domenii dintre cele mai diverse, de la schimbări climatice și chestiuni de securitate până la combaterea terorismului și a traficului de persoane, migrație și securitatea aprovizionării cu energie.

Colaborarea cu țările în curs de dezvoltare joacă, de asemenea, un rol important în atingerea obiectivelor de creștere stabilite de UE pentru anii următori. Parteneriatele cu țările în curs de dezvoltare și economiile emergente încurajează o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, în conformitate cu Strategia Europa 2020. Atunci când economia partenerilor prosperă și piețele sunt deschise și echitabile, toată lumea are de câștigat: nu doar țările care beneficiază de sprijin, ci și UE.

Este esențial ca banii să fie cheltuiți în mod eficient. UE își propune să utilizeze fondurile disponibile în mod optim, prin acțiuni coordonate.

© Uniunea Europeană/Natalia Lazarewicz

Cooperarea dintre UE și Sudan se axează pe obținerea de rezultate corelate în domeniul ajutorului umanitar, reabilitării și dezvoltării. Tabăra pentru persoane strămutate din Darfurul de Nord constituie un exemplu.

Abordarea UE

O abordare personalizată

Uniunea Europeană combină strategii diferite atunci când vine în sprijinul țărilor care au nevoie de ajutor. Asistența este acordată prin proiecte, granturi și contracte, dar și sub formă de sprijin sectorial și bugetar.

• Proiecte, granturi și contracte

Un proiect reprezintă o serie de acțiuni desfășurate pentru a îndeplini un anumit obiectiv, într-o perioadă determinată și cu un buget prestabilit. Granturile sunt contribuții financiare directe acordate organizațiilor sau proiectelor derulate de acestea. Granturile sunt atribuite celor mai buni candidați, prin intermediul unor cereri de propuneri. Contractele de achiziționare de bunuri, servicii sau lucrări sunt atribuite prin licitații.

• Sprijin bugetar

Sprijinul bugetar presupune transferuri de fonduri către trezoreria națională a țării partenere, în urma unui dialog politic intens. De asemenea, presupune măsuri pentru evaluarea și îmbunătățirea impactului acestor fonduri. Bazat pe parteneriate și responsabilitate reciprocă, sprijinul bugetar este un instrument important de finanțare a strategiilor de dezvoltare ale țării partenere. Ajutorul este acordat în funcție de nevoile identificate de către o anumită țară. Se pune un accent deosebit pe strategii concepute la nivel național.

Pentru a beneficia de sprijin bugetar, țările trebuie să își dovedească angajamentul față de respectarea drepturilor omului, a democrației și a statului de drept și să îndeplinească o serie de criterii riguroase, inclusiv în ceea ce privește gestionarea finanțelor publice.

• Sprijin sectorial

O mare parte din fondurile pentru dezvoltare oferite de UE sunt direcționate către sectoare specifice din țările partenere – de exemplu, energie, agricultură sau educație. Aceste sectoare beneficiază de sprijin prin intermediul unor programe derulate de țările partenere, pe care UE le finanțează parțial. Finanțarea poate veni sub formă de sprijin bugetar sectorial, granturi și contracte, ori sub forma punerii în comun a resurselor de la donatori diferiți.

Lida și Alina, din localitatea Căzănești, au beneficiat de ajutorul acordat de UE serviciilor sociale din Moldova.

O abordare orizontală și una verticală

Mecanismele UE de finanțare pentru dezvoltare pot acționa într-o sferă geografică sau într-una tematică. Pentru perioada 2014-2020, fiecare sferă este deservită de câte trei instrumente care definesc unde și cum sunt cheltuiți banii.

Cea mai mare parte a finanțării pentru dezvoltare este acordată prin intermediul instrumentelor cu accent geografic.

- Fondul european de dezvoltare este principalul instrument de ajutor pentru țările din Africa, Zona Caraibilor și Pacific (ACP) și țările și teritoriile de peste mări.
- Instrumentul de cooperare pentru dezvoltare finanțează cooperarea cu țările din America Latină, Asia, Asia Centrală, Orientul Mijlociu și sudul Africii. Acesta cuprinde cinci programe tematice vizând provocări globale: protecția mediului, rolul actorilor nestatali, securitatea alimentară, migrația și dezvoltarea umană și socială.
- Finanțarea pentru cooperarea cu țările învecinate este furnizată prin intermediul Instrumentului european de vecinătate.

Aceste instrumente sunt completate de cele cu accent tematic, deschise tuturor țărilor în curs de dezvoltare.

- Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului are obiectivul de a proteja drepturile omului și libertățile fundamentale și de a promova democrația și statul de drept.
- Instrumentul care contribuie la stabilitate și pace consolidează securitatea în situațiile de criză și sprijină tranziția către stabilitate în urma acestora.
- Instrumentul pentru cooperarea în materie de securitate nucleară promovează securitatea nucleară, protecția radiologică și pregătirea pentru situații de urgență.

Programele tematice ale UE încurajează participarea organizațiilor societății civile și a autorităților locale la cooperarea pentru dezvoltare.

Calitate, rapiditate, cantitate, eficiență

Consensul european privind dezvoltarea stabilește un cadru de principii comune care le permite statelor membre și Uniunii să pună în aplicare politici de dezvoltare, într-un spirit de complementaritate și eficiență.

UE monitorizează calitatea ajutorului, utilizând obiective concrete, convenite la nivel internațional în cadrul Declarației de la Paris (2005) și al Agendei pentru acțiune de la Accra (2008) și revizuite apoi de Forumul la nivel înalt de la Busan, unde s-a înființat Parteneriatul privind eficacitatea cooperării pentru dezvoltare (2011).

În calitate de membru al Comitetului de asistență pentru dezvoltare al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE-CAD), UE s-a implicat activ în forurile internaționale de îmbunătățire a impactului cooperării pentru dezvoltare. Ea a stabilit obiective ambițioase de creștere a eficacității asistenței globale pentru dezvoltare și a reformat modul în care acordă ajutor în vederea îndeplinirii acestor obiective.

Cel de al patrulea Forum la nivel înalt privind eficacitatea ajutorului, organizat în 2011 la Busan (Coreea de Sud), a reprezentat un moment de răscruce pentru cooperarea pentru dezvoltare la nivel mondial. Participanții – reprezentanți ai peste 160 de guverne, ai organizațiilor internaționale, ai societății civile și ai sectorului privat – au convenit asupra unei serii de principii, obiective și angajamente pentru a obține o mai mare eficacitate a cooperării pentru dezvoltare. Cu această ocazie, s-a trecut de la abordarea „se acordă ajutor, pur și simplu” la o abordare mai cuprinzătoare, care îi include pe toți actorii din domeniul dezvoltării.

UE a decis să își concentreze acțiunile colective subsecvente asupra a două inițiative:

- Garanția europeană în materie de transparență își propune să furnizeze informații despre ajutorul acordat, care să fie comparabile la nivel internațional, de actualitate și ușor de accesat. Pentru a atinge acest obiectiv, Comisia Europeană și o serie de state membre ale UE aplică deja standardul convenit la nivel global pentru publicarea informațiilor privind ajutorul, furnizând în timp util informații detaliate cu privire la locurile și la modul în care sunt cheltuite ajutoarele.

- Programarea în comun are drept obiectiv oferirea unui răspuns european comun la planurile de dezvoltare ale țărilor partenere, inclusiv prin diviziunea muncii. UE și statele sale membre stabilesc împreună în ce sector activează fiecare donator, fapt care conduce la rezultate mai bune și la o eficacitate sporită. UE își asumă rolul de coordonator și mediator. A început să aplice programarea în comun în mai mult de 20 țări și intenționează să extindă sistemul în aproximativ 40 de țări partenere, acoperind astfel mai mult de 60 % din ajutoarele naționale programabile gestionate de instituțiile UE.

Următorul pas în acest proces internațional este prima reuniune la nivel înalt a Parteneriatului global privind eficacitatea cooperării pentru dezvoltare, care va avea loc în aprilie 2014 în Mexic. Participanții vor analiza progresele înregistrate în îndeplinirea angajamentelor și vor încerca să găsească soluții la provocările actuale și să accelereze punerea în aplicare.

Politica de dezvoltare a UE și cooperarea bilaterală dintre statele membre și țările în curs de dezvoltare se susțin reciproc. Multe alte politici ale UE au impact asupra țărilor în curs de dezvoltare și, prin urmare, sunt coordonate cu politica de dezvoltare.

Direcția Generală Dezvoltare și Cooperare – EuropeAid a Comisiei Europene elaborează politica UE de cooperare pentru dezvoltare și răspunde de punerea în aplicare a ajutorului în țările partenere. Pentru a îmbunătăți coerența dintre relațiile externe și cooperarea pentru dezvoltare, Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) încearcă să coreleze toate politicile și acțiunile sale cu obiectivele de dezvoltare.

UE are 140 de delegații și birouri în toată lumea. Acestea reprezintă Uniunea în țările-gazdă și administrează, în același timp, programele de dezvoltare și cooperare. De exemplu, delegația UE dintr-o țară în care a avut loc un conflict sau un dezastru natural poate adapta prioritățile în materie de asistență, pentru a răspunde nevoilor urgente.

Atât în faza de elaborare a politicilor, cât și în cea de furnizare și monitorizare a asistenței, UE colaborează cu organizații internaționale ale căror rețele și expertiză îi completează resursele. Printre acestea se numără Organizația Națiunilor Unite, OCDE, Banca Mondială, G8 și G20. De asemenea, UE susține un dialog constant cu alți donatori importanți (de exemplu, Statele Unite, Japonia și Coreea) și, din ce în ce mai mult, cu economiile emergente.

Rolul societății civile

Societatea civilă este un partener-cheie al donatorilor în țările în curs de dezvoltare. Actorii nestatali (ONG-uri, asociații profesionale, parteneri sociali, universități, mass-media etc.) sunt, de obicei, aproape de comunitățile locale și pot ajuta donatorii să răspundă nevoilor populației. Prin urmare, societatea civilă își asumă o responsabilitate din ce în ce mai mare în elaborarea strategiilor și în programare.

Implicarea sa apropie comunitățile locale de proiectele din zonă.

UE desfășoară programe de promovare a sănătății reproductive și infantile în taberele de refugiați. Această tabără din Thailanda constituie un exemplu.

Acțiunile UE

De la vorbe la fapte

Pe măsură ce ne apropiem de termenul-limită pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare ale mileniului, anul 2015, starea de fapt ne oferă o indicație clară asupra amplitudinii și ritmului de dezvoltare din ultimii 12 ani.

Conform unui raport al ONU din iulie 2012, câteva obiective majore au fost deja atinse:

- sărăcia extremă a scăzut la jumătate și continuă să scadă în toate regiunile;
- proporția persoanelor care nu au acces la surse îmbunătățite de apă s-a înjumătățit;
- condițiile de trai s-au îmbunătățit pentru peste 200 de milioane de persoane care locuiesc în cartiere defavorizate (numărul este de două ori mai mare decât obiectivul pentru 2020);
- rata de școlarizare a fetelor în cadrul învățământului primar este acum egală cu rata de școlarizare a băieților;
- ritmul de reducere a mortalității materne și în rândul copiilor s-a accelerat.

Contribuția UE la rezultatele obținute este semnificativă. Investițiile sale în sănătate, educație, agricultură, infrastructură rutieră și nu numai au avut drept rezultat progrese tangibile. Datorită sprijinului UE, începând din 2000, peste 13 milioane de copii au putut să se înscrie în ciclul de învățământ primar, iar 18 milioane de copii au fost vaccinați împotriva rujeolei. Ajutorul pentru dezvoltare acordat de UE a avut un rol esențial în asigurarea accesului la apă și canalizare pentru milioane de gospodării. Totuși, progresele înregistrate în materie de combatere a foametei sau de asigurare a salubrității rămân destul de lente. De aceea, în septembrie 2011, UE a decis să aloce o sumă suplimentară de 1 miliard de euro pentru a sprijini acțiunile vizând îndeplinirea acestor obiective în țările care înregistrează cele mai mari întârzieri din grupul ACP.

Împreună cu statele sale membre, UE este cel mai important donator de asistență pentru aprovizionarea cu energie electrică. Cu ajutorul său, milioane de oameni au acum acces la surse de energie durabilă. De asemenea, UE este cel mai mare furnizor de finanțare pentru eforturile de combatere a schimbărilor climatice în țările în curs de dezvoltare. UE contribuie astfel la protejarea biodiversității peste tot în lume, la protejarea

țărilor împotriva catastrofelor naturale și la protejarea pădurilor, de exemplu prin combaterea exploatărilor forestiere ilegale.

Asistență adaptată

Asistența UE este adaptată la necesitățile fiecărui domeniu specific de cooperare pentru dezvoltare. UE sprijină o serie de programe și inițiative destinate mai degrabă regiunilor decât țărilor sau sectoarelor. Cooperarea la nivel regional este eficientă pentru soluționarea provocărilor legate de schimbările climatice și de comerț, întrucât acestea depășesc frontierele. Inițiativele globale cu acoperire tematică sunt puse în aplicare luând în considerare situațiile locale specifice.

În clasamentul țărilor celor mai puțin dezvoltate din lume, patru din cinci sunt țări ACP, majoritatea aflându-se în Africa. Cea mai mare parte a finanțării UE pentru această regiune provine de la Fondul european de dezvoltare, care a pus la dispoziție un total de 22,7 miliarde de euro pentru perioada 2008-2013.

Strategia comună UE-Africa oferă cadrul de cooperare dintre cele două continente. Convenită în 2007, ea definește jaloanele pentru fiecare sector și facilitează progresul în direcția îndeplinirii ODM, prin stabilirea de obiective măsurabile și monitorizarea progreselor. De exemplu, partenerii europeni și africani urmăresc obiective concrete privind asigurarea unor servicii energetice fiabile, sigure, ecologice, la prețuri rezonabile pentru ambele continente, până în 2020.

Datorită unui proiect de tipul „hrană contra muncă” din regiunea Nairobi, din Kenya, locuitorii au apă pentru animale și culturile agricole.

Egiptul și-a îndeplinit obiectivul de a asigura accesul tuturor la învățământul primar.

Dezvoltarea rapidă din Asia a redus semnificativ sărăcia, însă două treimi din populația săracă a lumii trăiește în această regiune. Prin urmare, este necesară o abordare diferențiată, care face distincția între țările sărace și economiile emergente. În relațiile cu economiile emergente, UE este din ce în ce mai puțin un donator de ajutoare și din ce în ce mai mult un partener strategic. Ea a contribuit de altfel la progresele realizate în aceste țări. Pentru perioada 2007-2013, o sumă orientativă de 775 de milioane de euro a fost alocată pentru cooperarea regională cu Asia.

UE joacă mai degrabă rolul de partener decât pe cel de donator de ajutoare și în cazul țărilor învecinate. Prin politica europeană de vecinătate, UE sprijină aceste țări pentru a crește nivelul prosperității, securității și stabilității dincolo de granițele Uniunii. În acest scop, a pus la dispoziție aproape 12 miliarde de euro în perioada 2007-2013.

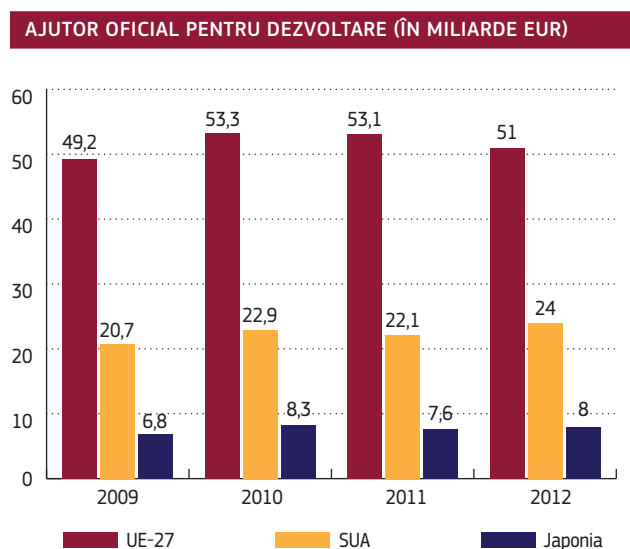
Ca urmare a revoltelor populare de la sud de Marea Mediterană, UE a pus în aplicare o nouă abordare pentru a sprijini cererile populației privind participarea politică și libertatea. UE furnizează ajutoare considerabile și țărilor „fragile” (50 % din totalul ajutorului acordat de UE). În situații de urgență, este prioritar să se răspundă nevoilor urgente, asigurându-se, în același timp, coerența între un răspuns umanitar și dezvoltarea durabilă.

Pentru America Latină, UE este principalul donator de ajutor pentru dezvoltare, al doilea investitor străin și al doilea cel mai important partener comercial. Parteneriatul UE-America Latină a contribuit la progresul către realizarea ODM în regiune, mai ales în ceea ce privește accesul la învățământul primar. Rămân însă provocări cum ar fi inegalitățile, deficitul de infrastructură și accesul la apă potabilă. Finanțarea acordată de UE pentru America Latină se ridică anual la o valoare medie de 500 de milioane de euro. Sprijinul se axează pe coeziune socială, integrare regională, buna guvernare și dezvoltarea durabilă.

Dezvoltarea capacităților

De la securitatea alimentară și provocările de mediu la aspectele sociale și drepturile omului, UE intervine acolo unde este nevoie și în cazurile în care poate aduce îmbunătățiri semnificative.

Guvernanța democratică – aceasta este una dintre principalele priorități în cadrul cooperării pentru dezvoltare. În ultimii ani, UE a combinat cu succes dialogul politic cu țările partenere, sprijinul dedicat anumitor sectoare și activitățile de sensibilizare pentru îmbunătățirea guvernanței. Numai în 2010, 1,5 miliarde de euro din resursele pentru dezvoltare gestionate de UE au fost direcționate către acțiuni care sprijină o mai bună guvernare.

În 2012, UE a fost cel mai mare donator de asistență pentru dezvoltare din lume. Suma totală acordată în 2012 a fost ușor mai mică decât cea din 2011. Valoarea asistenței a crescut pentru unele țări, dar a scăzut pentru altele, în contextul crizei economice.

UE finanțează un proiect pentru conservarea biodiversității în pădurile tropicale din Parcul Național Gola, din Sierra Leone – una dintre cele mai puțin dezvoltate țări din lume.

Agricultură și securitate alimentară – UE consideră eradicarea sărăciei și a foametei o prioritate. De aceea, furnizează anual 600 milioane de euro pentru a le oferi oamenilor din întreaga lume acces la produse alimentare de bază. Aceste fonduri vin în completarea asistenței alimentare umanitare oferite în situații de criză. Peste 50 de milioane de persoane au beneficiat de fondurile în valoare de 1 miliard de euro oferite de Facilitatea pentru alimente a UE, lansată în 2009. UE a furnizat semințe, instrumente, transferuri de bani și hrană pentru circa 24 milioane de oameni în perioada 2004-2010, pentru a-i ajuta să iasă din sărăcie. Productivitatea micilor agricultori și reziliența comunităților rurale ar putea fi îmbunătățite prin promovarea unui model de agricultură durabilă adaptat la realitatea din țările în curs de dezvoltare.

Comerțul – în ultimul deceniu, acesta a contribuit la scoaterea din sărăcie a milioane de oameni. UE este cel mai mare furnizor de ajutor pentru comerț și reprezintă piața cea mai deschisă pentru țările în curs de dezvoltare. Sistemul generalizat de preferințe permite reducerea tarifelor vamale pentru mărfurile provenind din 176 de țări și teritorii în curs de dezvoltare. UE oferă asistență pentru a ajuta țările ACP să se integreze în economia mondială. Economii locale și creșterea economică pot fi stimulate prin acorduri de parteneriat economic cu UE. Acestea nu sunt simple acorduri de liber schimb, pentru că iau în considerare și contextul socio-economic și asistă țările în procesul de punere în aplicare. Ele prevăd deschiderea piețelor UE pentru produsele din țările ACP, dar le acordă țărilor în cauză o perioadă de până la 25 ani pentru a-și deschide piețele la importurile din UE.

Creșterea bazată pe comerț în țările cu nevoile cele mai acute

Pentru a integra țările cel mai puțin dezvoltate în sistemul comercial internațional, UE acordă o atenție specială nevoilor acestora în cadrul strategiei sale privind ajutorul pentru comerț. Ca rezultat, în perioada 2000-2008, PIB-ul pe cap de locuitor a crescut în aceste țări de la 325 la peste 625 de dolari. În 2012, UE a propus un plan de acțiune care ar ajuta țările cel mai puțin dezvoltate să beneficieze pe deplin de deschiderea piețelor. Măsurile prevăzute le-ar ajuta să elimine barierele din calea comerțului, să respecte standardele internaționale și să își îmbunătățească mediul de afaceri.

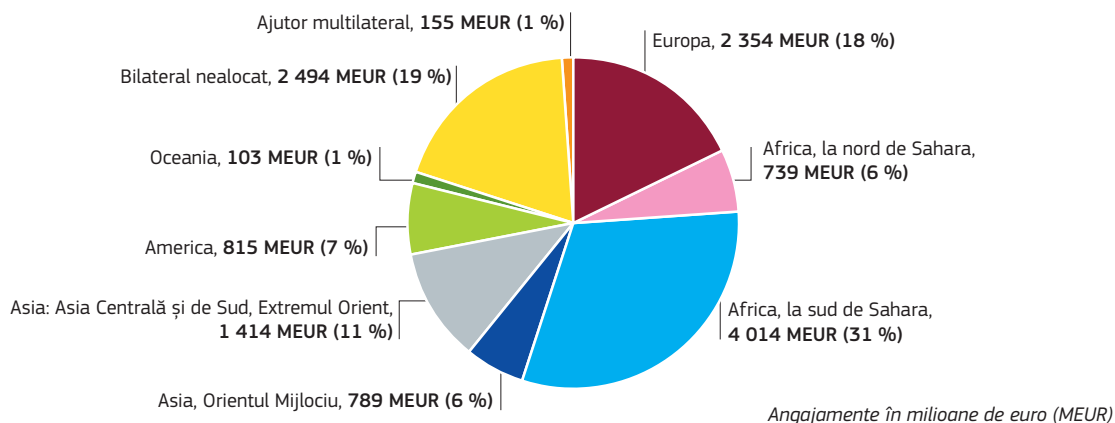
Apă și energie – Începând din 2004, peste 70 de milioane de persoane din țările în curs de dezvoltare au fost racordate la instalații de apă potabilă și 24,5 milioane la instalații sanitare. Valoarea programelor UE în domeniul apei și salubrității se ridică la aproape 400 de milioane de euro pe an. Acestea sprijină dezvoltarea infrastructurii pentru apa de băut și apele uzate și oferă condiții sanitare și de igienă de bază.

Având în vedere că sărăcia energetică rămâne o provocare globală majoră, UE investește masiv în programe de asigurare a accesului la energie electrică din surse durabile și sigure în țările în curs de dezvoltare. Numai în 2010, UE a rezervat un total de 319,49 milioane de euro pentru producerea și furnizarea de energie. Aceste eforturi încep să dea rezultate. În perioada 2007-2011, 15 milioane de oameni din țările ACP, unde problema este cea mai acută, au fost conectați la sisteme moderne de furnizare a energiei.

Copii spălându-se pe dinți în cadrul unui proiect al UE pentru asistență medicală în Nicaragua (America Centrală).

DISTRIBUȚIA PE REGIUNI A ASISTENȚEI ACORDATE DE UE ȚĂRILOR ÎN CURS DE DEZVOLTARE (2012)

Energie durabilă pentru toți

În urma lansării inițiativei Organizației Națiunilor Unite privind asigurarea accesului tuturor la surse de energie durabilă, UE a făcut din acest obiectiv o prioritate de vârf pentru politica sa de dezvoltare. Un triplu obiectiv a fost stabilit pentru 2030:

- accesul universal la servicii energetice moderne;
- dublarea ratei de îmbunătățire a eficienței energetice;
- dublarea ponderii energiei din surse regenerabile în mixul energetic global.

La summitul din 2012 privind energia durabilă pentru toți, președintele Comisiei Europene José Manuel Barroso a anunțat că UE va ajuta țările în curs de dezvoltare să furnizeze acces la energie pentru încă 500 de milioane de persoane până în 2030.

pentru o dezvoltare durabilă și a ratificat toate acordurile multilaterale majore în domeniul mediului. În același timp, implementează în politicile sale vizând reducerea sărăciei o strategie referitoare la gestionarea resurselor naturale. Această strategie a contribuit în mod direct la promovarea unui mediu sustenabil, care este unul dintre ODM. Progresele în acest domeniu includ reducerea ratei despăduririlor, modernizarea cartierelor defavorizate și extinderea accesului la apă potabilă. Provocările legate de mediu rămân însă importante. UE a alocat, în perioada 2011-2013, aproximativ 517 milioane de euro pentru această strategie.

Punct de aprovizionare cu apă în Papua-Noua Guinee. Accesul la apă potabilă rămâne problematic în țările în curs de dezvoltare.

Mediu și resurse naturale – cele mai sărace țări din lume sunt în același timp și cele mai vulnerabile la efectele schimbărilor climatice. Acestea sunt, de asemenea, cel mai puternic lovite de epuizarea resurselor naturale. UE luptă cu cea mai mare tărie

Securitatea alimentară în Haiti

Haiti este una dintre cele mai sărace țări din lume. Cutremurul devastator din ianuarie 2010 a agravat problema crizei alimentare care era deja în curs. Securitatea alimentară fusese grav afectată de creșterea prețurilor la importuri și de pierderile agricole suferite în urma mai multor uragane.

Un proiect finanțat de UE a venit în ajutorul a 300 000 de gospodării rurale din provincia de Nord-Est. Activitățile finanțate au fost destinate dezvoltării și diversificării agriculturii, precum și îmbunătățirii sistemului de gestionare a apei și dezvoltării acvaculturii.

Inițiativa a însemnat foarte mult pentru populația locală. Productivitatea și mijloacele de existență s-au îmbunătățit semnificativ datorită distribuirii de semințe și construirii a 692 de rezervoare de apă și a 2 550 de silozuri pentru conservarea cerealelor.

„În caz de secetă, cei care nu au rezerve de apă își pierd toată producția”, explică Gédéon Richè, un beneficiar al proiectului. „Datorită rezervorului, producția mea de legume este bună și întreaga familie are ce mânca.”

Proiectul, pus în aplicare în parteneriat cu Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură, a beneficiat de fonduri UE în valoare totală de 9,6 milioane de euro, în perioada 2009-2011.

Asistență vitală pentru nou-născuți și mamele lor în Kazahstan

După ce Kazahstanul și-a obținut independența în 1991, guvernul a redus finanțarea publică pentru serviciile de sănătate, ceea ce a dus la o scădere a calității. Ca urmare, mii de nou-născuți și copii mici mor în fiecare an din cauza lipsei de îngrijire corespunzătoare, iar sănătatea maternă are, de asemenea, mult de suferit.

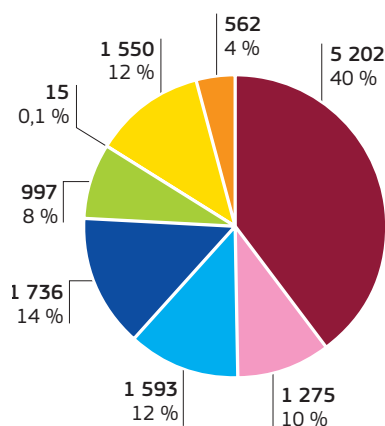
UE a decis să intervină tocmai pentru a îmbunătăți îngrijirile prenatale și postnatale. Astfel, a susținut un proiect care asistă ministerul kazah al sănătății în elaborarea unei strategii naționale privind sănătatea maternă și infantilă. Familiile, comunitățile și furnizorii de servicii de sănătate au fost incluși în procesul de reformă, iar unul dintre rezultate a fost stabilirea unor orientări privind cele mai comune afecțiuni și complicații ale acestora. Furnizorii de servicii de sănătate au beneficiat de consiliere și de cursuri de formare.

Abordarea a dat deja rezultate. Serviciile de sănătate maternă și infantilă s-au îmbunătățit și au devenit mai eficiente. Mai mult, instituțiile din sectorul medical au acum capacitatea de a îmbunătăți și mai mult serviciile respective. În același timp, familiile și comunitățile protejează mai mult sănătatea mamelor și a copiilor. „Unul dintre meritele sistemului de gestionare integrată a bolilor copilăriei este că ne învață cum să reducem distanța dintre medic și pacient”, arată Polina Slugina, medic pediatru în districtul Osakarov.

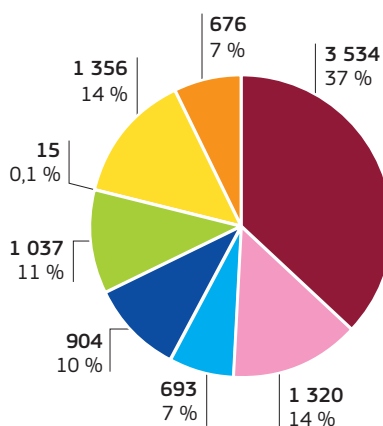
Totuși, ODM privind reducerea mortalității infantile și îmbunătățirea sănătății materne nu au fost încă atinse în Kazahstan.

DISTRIBUȚIA PE SECTOARE A ASISTENȚEI ACORDATE DE UE ȚĂRILOR ÎN CURS DE DEZVOLTARE (2012)

Angajamente în milioane EUR (2012)

Plăți în milioane EUR (2012)

- Infrastructuri sociale: educație și sănătate, apă, administrație și societate civilă, altele
- Infrastructuri economice și servicii: transport, comunicații, energie, alte servicii
- Producție: agricultură, silvicultură și pescuit, industrie, minerit și construcții, comerț și turism
- Ajutor multisectorial/transversal: mediu, altele
- Sprijin bugetar, ajutoare alimentare, securitate alimentară
- Acțiuni legate de datorii
- Ajutor umanitar: răspuns în situații de urgență, ajutor pentru reconstrucție și reabilitare, prevenirea catastrofelor și pregătirea pentru dezastre
- Altele/nealocate: costuri administrative, nespecificate

Microfinanțare pentru Africa: împrumuturi mici, impact mare

Pentru a obține fonduri, populația din zonele sărace poate apela la instrumente de microfinanțare. Dar, pentru ca aceste instrumente de dezvoltare economică să își atingă potențialul maxim în Africa, instituțiile de microfinanțare trebuie să își modernizeze standardele privind transparența și managementul riscului. UE a sprijinit un program de consolidare a capacităților intitulat Smartrac, conceput pentru a ajuta instituțiile de microfinanțare să își îmbunătățească competențele de gestionare și monitorizare a riscurilor.

Fiecare literă din numele proiectului este începutul unui cuvânt-cheie: sustenabilitate, management, răspundere („accountability”), risc, transparență, asigurare și conformitate. Programul are misiunea de a ameliora accesul la credite prin consolidarea capacității furnizorilor locali de servicii de microfinanțare, cu ajutorul unui transfer de know-how. De aceea, a pus la dispoziția instituțiilor și a furnizorilor locali de servicii

de microfinanțare instrumente de gestionare a riscurilor.

Proiectul a avut un succes răsunător. Aproximativ 700 000 de clienți cu venituri mici au beneficiat de serviciile celor 12 instituții de microfinanțare care primiseră sprijin. Furnizorii de servicii de microfinanțare care au participat la program au înregistrat creșteri de la 4 % până la 160 %.

Proiectul s-a desfășurat în Angola, Gambia, Ghana, Kenya, Malawi, Nigeria, Rwanda și Tanzania. UE a contribuit cu 348 000 de euro, în perioada 2006-2009. Cooperarea dintre Uniunea Europeană și țările ACP în domeniul microfinanțării se realizează în prezent în cadrul programului de „microfinanțare ACP/UE” (2010-2014). Partenerii încearcă să dezvolte sisteme financiare incluzive, adaptate nevoilor persoanelor sărace, pentru a stimula creșterea economică și o distribuie mai echitabilă a bogăției.

Perspective

Transformarea ambițiilor în realitate

De-a lungul anilor, ajutorul pentru dezvoltare oferit de UE a evoluat constant din punct de vedere cantitativ și calitativ. În contextul dificultăților cu care se confruntă economiile din întreaga lume din cauza crizei, este mai important ca oricând să devenim mai eficienți și să ne propunem obiective mai ambițioase. O asistență sporită nu este doar o dovadă de solidaritate, ci și o investiție pe termen lung.

UE îndeamnă statele membre să depună eforturi suplimentare pentru a atinge obiectivul convenit, acela de a furniza asistență oficială pentru dezvoltare care să reprezinte 0,7 % din venitul național brut, până în 2015.

În comunicarea „O agendă a schimbării”, Comisia a identificat câteva măsuri concrete pentru a spori eficiența ajutorului: trebuie să ne concentrăm pe țările cu nevoile cele mai acute, pe statele fragile, pe sectoarele orientate spre creștere economică, pe o mai bună diviziune a muncii și pe îmbunătățirea guvernanței. Punerea în aplicare a acestei agende constituie un pas important pe drumul către construirea unei lumi mai echitabile.

Discuțiile privind rolul politicii de dezvoltare după anul 2015, care reprezintă termenul prevăzut pentru îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare ale mileniului, sunt o șansă de a îmbunătăți cooperarea la nivel mondial. Pornind de la propunerea Comisiei intitulată „O viață decentă pentru toți”, UE a convenit, în iunie 2013, asupra faptului că politica de dezvoltare pentru perioada de după 2015 ar trebui să consolideze

Un agricultor din Kenya beneficiază de o schemă de plăți finanțată de UE, prin care se susține și se dezvoltă producția de legume și fructe.

angajamentul comunității internaționale în favoarea dezvoltării durabile și a eradicării sărăciei.

În acest scop, un nou cadru ar trebui să prevadă asigurarea unor condiții minime de trai, să promoveze creșterea durabilă și favorabilă incluziunii, să contribuie la gestionarea durabilă a resurselor noastre naturale, să asigure justiția, echitatea și egalitatea și să țină seama de situația specială a țărilor fragile și a celor aflate în conflict. Toate aceste aspecte au fost subliniate cu tărie în cadrul Zilelor Europene ale Dezvoltării 2013, care au fost dedicate planurilor de după 2015. UE va pleda în continuare pentru un cadru ambițios pentru perioada de după 2015 și se va asigura că prioritățile Uniunii sunt reflectate în toate forurile relevante.

Dezvoltarea rurală este una dintre priorități în cadrul cooperării dintre UE și Gambia, una dintre cele mai sărace țări din lume.

Informații suplimentare

- ▶ Dezvoltare și cooperare – EuropeAid: http://ec.europa.eu/europeaid/index_ro.htm
- ▶ Capacity4dev.eu – comunicarea în cadrul comunității de dezvoltare: <http://capacity4dev.ec.europa.eu>
- ▶ Serviciul European de Acțiune Externă: http://eeas.europa.eu/index_ro.htm
- ▶ Ajutor umanitar și protecție civilă: http://ec.europa.eu/echo/index_en.htm
- ▶ Aveți întrebări despre Uniunea Europeană? Europe Direct vă stă la dispoziție: 00 800 6 7 8 9 10 11 – <http://europa.eu/europedirect>

